

แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน
สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี*

GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF ACADEMIC
ADMINISTRATION IN PRIVATE SCHOOLS UNDER THE PHETCHABURI
PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

ศุภลักษณ์ ไกรแก้ว¹ และ สุมิตรา ยาประดิษฐ์²

Supalak Kraikaew¹ and Sumitra Yaprakit²

¹⁻²สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์

สถาบันสารสนเทศเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

¹⁻²Master of Education Program Faculty of Education and Liberal Arts,

Sarasas Suvarnabhumi Institute of Technology, Thailand

Corresponding Author's Email: supalakkraikaew@gmail.com

วันที่รับบทความ : 14 พฤษภาคม 2026; วันที่แก้ไขบทความ 23 พฤษภาคม 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 25 พฤษภาคม 2569

Received 14 May 2026; Revised 23 May 2026; Accepted 25 May 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

Citation:

* ศุภลักษณ์ ไกรแก้ว และ สุมิตรา ยาประดิษฐ์. (2569). แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(4), 796-817.

Supalak Kraikaew and Sumitra Yaprakit. (2026). Guidelines For The Development Of Academic Administration In Private Schools Under The Phetchaburi Provincial Education Office.

Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(4), 796-817.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

เพชรบุรี จำนวน 758 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.928 เก็บรวบรวมข้อมูลผ่าน Google Form วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) ระยะที่ 2 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์รายบุคคล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.54) และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.61) 2) ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา พบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNImodified = 0.04) รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (PNImodified = 0.03) 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรโดยใช้การมีส่วนร่วม ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง สนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน พัฒนาระบบนิเทศการศึกษาเชิงบวก และส่งเสริมการใช้สื่อ เทคโนโลยี และปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนเอกชน, สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี

Abstract

This research aimed to 1) study the current conditions, desirable conditions, and priority needs of academic administration in educational institutions under the Phetchaburi Provincial Education Office, and 2) investigate guidelines for the development of academic administration in educational institutions under the Phetchaburi Provincial Education Office. This study

employed a mixed methods research design conducted in two phases. Phase 1 was quantitative research. The population consisted of 758 school administrators and teachers from private schools under the Phetchaburi Provincial Education Office. The sample group consisted of 260 participants determined by using the Krejcie and Morgan table and selected through stratified random sampling based on school size. The research instrument was a five-level rating scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.928. Data were collected through Google Forms and analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}). Phase 2 was qualitative research. The key informants consisted of 5 school administrators and heads of academic departments selected through purposive sampling. The research instrument was a semi-structured interview form. Data were collected through individual interviews and analyzed using content analysis.

The research findings revealed that 1) the overall current conditions of academic administration in educational institutions under the Phetchaburi Provincial Education Office were at a high level ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.54), and the overall desirable conditions were also at a high level ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.61). 2) Regarding the priority needs of academic administration, the highest priority need was measurement, evaluation, and credit transfer (PNI_{modified} = 0.04), followed by educational supervision and school curriculum development (PNI_{modified} = 0.03). 3) The guidelines for the development of academic administration indicated that educational institutions should collaboratively develop school curricula, promote active learning management, improve authentic assessment systems, support classroom research, develop positive educational supervision systems, and encourage the use of media, technology, and artificial intelligence (AI) to enhance the quality of educational management.

Keywords: Academic Administration, Private Schools, Phetchaburi Provincial Education Office

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และยกระดับคุณภาพของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

การบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2565) ยังได้กำหนดนโยบายด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน และการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในห้องเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกได้อย่างเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีนโยบายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่สถานศึกษาเอกชนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรียังคงเผชิญปัญหาและความท้าทายหลายประการ ทั้งด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การขาดแคลนครูและทรัพยากรทางการศึกษา รวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานในบางพื้นที่ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี, 2566) ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคดิจิทัล

จากการศึกษางานวิจัยและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการศึกษาการบริหารงานวิชาการในหลายมิติ ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เช่น แนวคิดของวรารพร หลงล้อม (2567) ปานฤทัย เนืองศรี (2567) รวมถึงแนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของวรินทร์ธรา ภัคธัมพาพันธ์ (2567) อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในบริบทของ

โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี โดยเฉพาะการศึกษาความต้องการจำเป็นและการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ยังมีค่อนข้างจำกัด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา และ 6) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผน พัฒนา และยกระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบททางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดเพชรบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

ภวนันท์ชัย สวัสดิ์สละ (2563) ได้กล่าวไว้ว่าการบริหารวิชาการ หมายถึงการบริหารงานโดยมีกระบวนการวางแผนครอบคลุมการปฏิบัติงาน 8 ด้านได้แก่การตรวจสอบการปรับปรุงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับครูนักเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมกันดำเนินงานการปรับปรุงหลักสูตรการประเมินผลการเรียนการสอนคณิตที่ติดตามการสอนเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานทำให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนา

นุชเรศ คำดีบุญ (2564) ได้กล่าวไว้ว่าการบริหารงานวิชาการ คือการกำหนดนโยบายการปรับปรุงกระบวนการสอน และการประเมินผล เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรและเป้าหมายองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ งานนี้เน้นว่าผู้บริหารต้อง

ออกแบบระบบสนับสนุนทั้งด้านเนื้อหา บุคลากร และทรัพยากร เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด

นารี ปราถนาม (2566) ได้กล่าวไว้ว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดการเรียน การสอนการจัดกิจกรรมต่างๆรวมถึงการประเมินผลโดยบุคลากรผู้บริหารครูทุกภาคส่วนใน โรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมต่างๆให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ตาม เป้าหมายที่กำหนดตามหลักสูตรของสถานศึกษากำหนดและเป็นการพัฒนาการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงตรงตามหลักสูตรกำหนด

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการกำหนดทิศทาง วางแผน จัดการ และพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ และ มาตรฐานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมการปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ การ ประเมินผล การพัฒนาหลักสูตร และการสนับสนุนการเรียนการสอน โดยมุ่งสร้างผู้เรียนให้มี ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การดำเนินงานต้อง อาศัยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู บุคลากร และชุมชน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อคุณภาพ ผู้เรียนและพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

กระบวนการบริหารวิชาการ

ตามที่กฎกระทรวงศึกษาธิการซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการ บริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 ววรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ การศึกษา 38 แห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออก กฎกระทรวง กำหนด ภาระหน้าที่งานด้านการบริหารวิชาการ 17 อย่างด้วยกันคือ 1) ด้านการ พัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) ด้าน การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) ด้านการ พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียน ในสถานศึกษา 8) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) ด้านการนิเทศการศึกษา 10) ด้านการแนะแนว 11) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) ด้านความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล

กรอบวงจรหน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 758 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตาม ซึ่งมีขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นของการแบ่งหลังจากนั้นจึงทำการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวน 260 คน

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยในครั้งนี้ ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายงานวิชาการตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2565), จิราวรรณ รินทรา (2562), จิรรัตน์ กระจำนดี (2562), ชิโรบล วรรณธนะ (2562), ปิยะนาถ ไชยวุฒิ (2562), พชัญพิชา จันทา (2563), กฤตาวิรัจวัน รูปประสงค์ (2564), กิตติลาภ กิตติศิลป์ (2564), กันตวุฒิ การดี (2565), John Hattie (2023), และ van der Steen et al. (2023) ผู้วิจัยเลือกขอบข่ายการบริหารวิชาการในสถานศึกษาที่มีระดับความถี่ตั้งแต่ 7 ขึ้นไป มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมิน และการเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษา เอกสาร ตำรา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาใน

สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรีเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (สุวิมล ว่องวานิช, 2562) ใช้วิธีการให้คะแนนตามน้ำหนักของตัวเลือก ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของผู้บริหารและ ครู สถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของผู้บริหารและ ครู สถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของผู้บริหารและ ครู สถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของผู้บริหารและ ครู สถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของผู้บริหารและ ครู สถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารวิชาการ

2. สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตัวแปรตามกรอบแนวคิดของขอบเขตของการวิจัย

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ของแบบสอบถามจำนวน 5 ท่าน โดยเลือกข้อดัชนีที่มีค่าความสอดคล้อง ระหว่าง 0.50-1.00 ปรากฏว่าได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item–Total Correlation) และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.928

5. นำผลการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ ก่อนเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง และจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ สถาบันสารสาสน์เทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากผู้บริหาร ครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานสภักดิ์สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดเพชรบุรี ผ่าน google form ภายในระยะเวลา 20 วัน ได้รับแบบสอบถามตอบกลับที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนจำนวน 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติโดยใช้การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) เป็นรายข้อ ใช้การวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
2. วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นสำหรับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี โดยวิธี Priority Needs Index (PNI_{modified})
3. จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาความต้องการจำเป็น โดยการเลือกจากข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น(PNI_{modified}) ที่มีค่าสูงที่สุด ในแต่ละด้านมาเป็นกรอบในศึกษา โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนด ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ มีผลงานโดดเด่นด้านการบริหารวิชาการ หรือสถานศึกษาได้รับรางวัลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางการบริหารการศึกษา และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี

2. หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางการศึกษา และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยพัฒนาประเด็นคำถามจากการศึกษาเอกสารและผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามระยะที่ 1 ในประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของแต่ละด้าน จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ และเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ ถึงสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี ที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อขออนุญาตดำเนินการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดวัน เวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยการจดบันทึก การบันทึกเสียงมาถอดความเรียบเรียงเป็นข้อมูลเชิงพรรณนา และสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปประเด็นสำคัญ

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาระยะที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรีพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.51) และด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.56) ในส่วนของสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.61) และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสภาพปัจจุบันในทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการบริหารวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรีพบว่า ด้านการวัดและประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีค่าดัชนีสูงสุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.04$) เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.03$) ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.02$) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี โดยรวม

การบริหารวิชาการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล		
ด้านการวัดประเมินผล และดำเนินการเทียบ โอนผลการเรียน	4.17	0.56	มาก	4.34	0.60	มาก	0.04	1
ด้านการนิเทศ การศึกษา	4.25	0.56	มาก	4.38	0.61	มาก	0.03	2
ด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา	4.20	0.53	มาก	4.33	0.62	มาก	0.03	2
ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	4.26	0.51	มาก	4.36	0.61	มาก	0.02	3
ด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพ การศึกษา	4.17	0.58	มาก	4.28	0.61	มาก	0.02	3

ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.24	0.53	มาก	4.36	0.61	มาก	0.02	3
ค่าเฉลี่ย	4.22	0.54	มาก	4.34	0.61	มาก	0.02	

2. ผลการศึกษา ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี จากการศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี ในระยะที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางพัฒนาทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษามีดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรอย่างมีส่วนร่วมโดยใช้การวิเคราะห์ SWOT กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และพัฒนาศักยภาพครูผ่าน PLC และ Active Learning ควบคู่กับการกำกับติดตาม และปรับปรุงหลักสูตรตามวงจร PDCA ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษาควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริม Active Learning และ PLC เพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ควบคู่กับการใช้สื่อดิจิทัล การประเมินตามสภาพจริง และการนิเทศเชิงบวก เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

2.2 ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครูด้านดิจิทัล การออกแบบสื่อ และการประยุกต์ใช้ AI ควบคู่กับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC นอกจากนี้ควรมีระบบนิเทศ ติดตาม และสร้างแรงจูงใจในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์

2.3 ด้านการวัดผล ประเมิน และการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า สถานศึกษาควรพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนและเน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อสะท้อนศักยภาพของผู้เรียนอย่างรอบด้านและเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ควบคู่กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ร่วมของผู้เรียนในการประเมินตนเองและการประเมินโดยเพื่อน เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง นอกจากนี้ ควรใช้ข้อมูลย้อนกลับ เทคโนโลยีสารสนเทศ และพัฒนาศักยภาพครูผ่าน PLC และการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

2.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาศรัส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยสนับสนุนให้ครูดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนและนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการตัดสินใจเชิงนโยบายบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพครูผ่าน PLC การอบรม และการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรจัดระบบการจัดเก็บ เผยแพร่ และใช้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานวิจัย

2.5 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า สถานศึกษาศรัพัฒนาระบบการประเมินตนเองและการนิเทศครูอย่างเป็นระบบ โดยเชื่อมโยงกับมาตรฐานวิชาชีพและผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCAA เพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการใช้กระบวนการ PLC การสังเกตชั้นเรียน และระบบพี่เลี้ยงในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพครู นอกจากนี้ ผู้บริหารควรสนับสนุนการนิเทศเชิงกัลยาณมิตร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาตามศักยภาพรายบุคคล

อภิปรายผล

แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการในฐานะภารกิจหลักของสถานศึกษา และมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิรารัตน์ กระจำนที (2562) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ จะสามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Hallinger (2025) ที่อธิบายว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีบทบาทในการกำหนดทิศทางการบริหาร นิเทศ

ติดตาม และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและยกระดับประสิทธิภาพของสถานศึกษา อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2564) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนการนิเทศการศึกษา ซึ่งทุกองค์ประกอบจำเป็นต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงกัน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ประกอบด้วยมี 6 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมิน และการเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สามารถอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา คือ สถานศึกษามีการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างชัดเจน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และมีการวางแผนการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดเพชรบุรีให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เพ็ญแข ช่อมะลิ (2566) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน และสอดคล้องกับ สุกัญญา แซ่มะฮ้อย (2562) ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความสามารถในการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาเข้ามาสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2564) ที่อธิบายว่าการบริหารเชิงระบบจะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรมีความเชื่อมโยงกับทุกองค์ประกอบของสถานศึกษา ทั้งด้านการเรียนรู้ บุคลากร และการประเมินผล ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานด้านหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ คือ สถานศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และสนับสนุนการบูรณาการประสบการณ์จริงในการเรียนรู้ สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้

ของผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เพ็ญแข ช่อมะลิ (2566) ที่กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ควรมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการพัฒนาผู้เรียนตามสภาพจริง รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของ Hallinger (2025) ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ นิเทศติดตาม และสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ร่วมกันภายในองค์กร

2.3 ด้านการวัดผล ประเมิน และการเทียบโอนผลการเรียน คือ สถานศึกษายังมีความต้องการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการประเมินผลตามสภาพจริง การกำหนดแนวทางการประเมินที่ชัดเจนและเป็นธรรม และการนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เพ็ญแข ช่อมะลิ (2566) ที่กล่าวว่าการวัดและประเมินผลในศตวรรษที่ 21 ควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง และการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2564) ที่อธิบายว่าการบริหารเชิงระบบจำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกองค์ประกอบของสถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ Hallinger (2025) ที่กล่าวว่าผู้บริหารควรมีบทบาทในการกำกับติดตามและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ผ่านระบบการประเมินผลที่มีคุณภาพด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา คือ สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารและครูตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ข้อมูลสารสนเทศและผลการวิจัยในการปรับปรุงการดำเนินงานทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกนกอร สมปราษฎ์ (2562) ที่กล่าวว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาจำเป็นต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Michael Fullan (2022) ที่กล่าวว่าการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ภายในองค์กร จะช่วยยกระดับคุณภาพทางวิชาการของสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม แม้ว่าด้านนี้จะมีค่าความต้องการจำเป็นต่ำกว่าด้านอื่น แต่สถานศึกษายังคงต้องส่งเสริมให้ครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียน และนำผลวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.4 ด้านการนิเทศการศึกษา คือ สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพครู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการนิเทศ

ช่วยให้ครูได้รับคำแนะนำ สนับสนุน และสามารถปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hallinger (2025) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการนิเทศติดตามและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

2.5 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คือ สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาต้องการพัฒนาการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมดิจิทัลและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุกัญญา แซ่มซ้อย (2562) ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลต้องสามารถส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของปิยะ วรรณเลิศบุรุษ (2566) และวรินทร์ธรา ภัคอัมพาพันธ์ (2567) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำดิจิทัลและภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการใช้สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม สถานศึกษายังคงต้องพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีให้มีความพร้อมและทันสมัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับการจัดการเรียนรู้ในอนาคต

สรุปผล/ข้อเสนอแนะ

ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งสะท้อนให้เห็นประเด็นสำคัญที่สถานศึกษาควรเร่งพัฒนา โดยเฉพาะด้านการวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังได้แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้สื่อและเทคโนโลยี การนิเทศการศึกษา และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การใช้กระบวนการ PLC การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ AI ตลอดจนการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา

โดยบทสรุปของการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเอกชนจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการบริหารเชิงระบบ การมีส่วนร่วม และการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการพัฒนา ทั้งนี้ หากสถานศึกษาสามารถนำแนวทางที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่องและเหมาะสมกับบริบทของตนเอง จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพครู และการยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ **ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้** จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ ดังนี้ 1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ชุมชน และสังคม โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชนในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของหลักสูตร ควบคู่กับการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การวิเคราะห์บริบท การวางแผน การนำไปใช้ และการประเมินผลเพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง 2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษาควรพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลให้มีความชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรม โดยกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการประเมินเพื่อใช้ในการตัดสินใจทางวิชาการ และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนอย่างมีมาตรฐาน 3. ด้านการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาควรพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาให้เป็นกระบวนการเชิงพัฒนา โดยเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร การให้คำปรึกษา และการโค้ชอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูสามารถประเมินตนเอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม 4. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสนับสนุนให้ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริงของผู้เรียน พร้อมทั้งพัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน รวมทั้งสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายและแนวทางในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนอย่างชัดเจน โดยสนับสนุนให้ครูใช้กระบวนการวิจัยเป็น

เครื่องมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียน ควบคู่กับการบูรณาการการวิจัยเข้ากับกระบวนการจัดการเรียนการสอนผ่านกระบวนการ PLC รวมทั้งจัดให้มีระบบสนับสนุน เช่น การพัฒนาศักยภาพครู การจัดสรรทรัพยากร และการเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อสร้างวัฒนธรรมการใช้วิจัยเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยสนับสนุนให้ครูมีความรู้และทักษะในการใช้และผลิตสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาสื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งมีระบบนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อ เพื่อให้การใช้เทคโนโลยีเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในการพัฒนาผู้เรียน **ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป** จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้ 1. การขยายขอบเขตกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดเพชรบุรี ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตกลุ่มตัวอย่างไปยังสถานศึกษาในสังกัดอื่น เช่น โรงเรียนของรัฐ หรือสถานศึกษาในจังหวัดอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลการบริหารงานวิชาการในบริบทที่แตกต่างกัน และเพิ่มความครอบคลุมของผลการวิจัย 2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการ เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร ความพร้อมด้านเทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมของครู เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนา 3. การวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI), การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) หรือแพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- กฤตวีร์วิจน์ ฐปประสม. (2566). แนวทางการบริหารงานวิชาการในภาวะวิกฤตของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. *วารสารครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*, 10(1), 1–15.
- กนกอร สมปราชญ์. (2562). *ภาวะผู้นำและการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล*. ขอนแก่น:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กษมา ชนะวงศ์. (2564). รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริม
คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุษฎีบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จิราวรรณ รินทรา. (2562). แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากร
สถานศึกษาในอำเภอสามง่าม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร
เขต 1. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- จันทรานี สงวนนาม. (2566). *การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร
สถานศึกษา*. เรียกใช้เมื่อ 3 สิงหาคม 2568 จาก <https://mbuisc.ac.th/>
- จิรารัตน์ กระจำงดี. (2562). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอนายม
จังหวัดแม่ฮ่องสอน. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 10(1), 57–75.
- ชีโรบล วรรณธนะ และศรีสะอาด. (2562). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของ
กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2565). *ชุมชนแห่งการเรียนรู้สู่การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชย โพธิ์ร่มโพธิ์. (2567). การประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำเพื่อการบริหาร
สถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารวิจัยนวัตกรรมการศึกษาและเทคโนโลยี*, 5(1),
12–25.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2565). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
สกลนคร: สมศักดิ์การพิมพ์.
- ณัฐธยาน์ จะนต. (2562). แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*.
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- ทรงพล เจริญคำ. (2563). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเอส พริ้นติ้ง เฮาส์.
- นารี ปราณนาม. (2567). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. *วารสารวิชาการแสงอีสาน*, 21(1), 1-15.
- นุชเรศ คำดีบุญ. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 1* (19 สิงหาคม 2542).
- ปฎิญา ศรีสุข. (2563). แนวทางการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยะนาถ ไชยวุฒิ. (2562). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคเหนือ. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ปานฤทัย เนืองศรี. (2567). แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. ใน *การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Bush, T. (2020). *Theories of educational leadership and management*. (5th ed.). SAGE Publications.
- Campbell, R. F. (1977). *Introduction to educational administration*. (5th ed.). Allyn and Bacon.
- Barnard, C. I. (1938). *The functions of the executive*. Harvard University Press.
- Schön, D. A. (1983). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. Basic Books.

- Granville-Chapman, K., & Waddington, D. (2024). The development of a new model of educational leadership: Leadership for teacher flourishing. *Journal of Religious Education*, 72(1), 1–15.
- Dewey, J. (1916). *Democracy and education*. Macmillan.
- Fullan, M. (2022). *Leading change in a new era*. Victorian Academy of Teaching and Leadership.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2018). *Supervision and instructional leadership: A developmental approach*. (10th ed.). Pearson.
- Bower, G. H., & Hilgard, E. R. (1975). *Theories of learning*. (5th ed.). Prentice-Hall.
- Hattie, J. A. C. (2023). *Visible learning: The sequel: A synthesis of over 2,100 meta-analyses relating to achievement*. Routledge.
- Hallinger, P., Liu, S., & Niu, X. (2025). Cultural context, principal instructional leadership, and teacher efficacy: A meta-analytic review, 1989–2024. *Educational Management Administration & Leadership*.
- van der Steen, J., van Schilt-Mol, T., van der Vleuten, C., & Joosten-ten Brinke, D. (2023). Designing formative assessment that improves teaching and learning: What can be learned from the design stories of experienced teachers? *Journal of Formative Design in Learning*, 7(2), 182–194. <https://doi.org/10.1007/s41686-023-00080-w>
- Leithwood, K. (2023). Psychometric properties of the successful school leadership survey. *Journal of Educational Administration*, 61(4), 385–404.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- OECD. (2020). *OECD learning compass 2030*. OECD Publishing.
- Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2018). *Curriculum: Foundations, principles, and issues*. (7th ed.). Pearson Education.
- Tyler, R. W. (2013). *Basic principles of curriculum and instruction*. University of Chicago Press.

Sergiovanni, T. J. (1992). *Moral leadership: Getting to the heart of school improvement*. Jossey-Bass.

Skilbeck, M. (1984). *School-based curriculum development*. Harper & Row.